

İLKOKUL VE ORTA OKUL FEN PROGRAMLARINDA YER ALAN HİJYEN KONUSUNDA ÖĞRENCİ-VELİ DÜZEYLERİNİN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİNİ

Salih Korkmaz¹, Muzaffer Alkan², Durmuş Ali Bal³

¹30 Ekim TOKİ İlkokulu-36100/KARS

²Kafkas Üniversitesi Eğitim Fakültesi-36040/KARS

³Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi-24100/ERZİNCAN

ABSTRACT

The purpose of this study is to demonstrate the Primary School Students and their parents knowledge on hygiene. Additionally, the interaction between students and their families knowledge about hygiene is considered as another goal.

240 parents and 245 primary school students constitute the sample of this study. In this study, for students and parents two Likert type questionnaire were administered. Moreover, an achievement test designed to measure students' knowledge levels were created.

SPSS statistical programme was used for evaluation of demographic data in this study. In addition, depending variables were compared in terms of demographic variables. One Way Anova and t test results are presented in tables. Moreover by computing correlation analysis between the level of interaction has been identified.

Keywords: Hygiene, students, parents, Likert Scale, Achievement test, t test, analysis of variance (ANOVA), science education.

Giriş

Hijyen kavramının eski çağlarda dinin bir parçası olarak kullanıldığı görülmektedir. O çağlarda din alimleri, halk sağlığını korumak için belirli kurallar ortaya koymuşlardır. İlerleyen süreçlerde yöneticiler, halk sağlığını politik bir unsur olarak kullanmışlardır. Gelişen ve değişen dünya koşullarında hijyen disiplinler arası bir özellik kazanarak kompleks bir bilim haline gelmiştir (Çetiner, 2010). Genel olarak hijyen kavramı; insanın sağlığını olumsuz etkileyecek ortamlardan uzak tutmak için yapılan uygulama ve önlemlerin tamamı olarak kabul edilmektedir (Soydaş, 2007; Yiğit, 2010).

Kişisel hijyen; bireyin vücudunu temiz ve sağlıklı tutmak için yaptığı tüm uygulamalar olarak tanımlanabilir. Sağlığı ve sağlıklı davranışları birlikte kapsayan bir süreç olarak ifade edilmektedir (Arat, 2013).

Türkiye nüfusunun % 32'sinin okul dönemindeki bireylerden oluştuğu düşünülünce okullardaki sağlık hizmetlerinin ne kadar önemli olduğu ortaya çıkacaktır. Okul sağlık hizmetleri; okul dönemindeki bireylerin her türlü sağlık problemlerini değerlendirmek ve takip etmek, bireylerin sağlıklarını korunmalarını sağlamak ve kurumlardaki sağlık hizmetlerini geliştirmek için yapılan tüm hizmetleri içerir (Soysal ve diğ, 2007).

Okul öncesi dönemi eğitimi; Çocuğun temel ihtiyaçlarını karşılaması için verilen öz bakım becerileri eğitimi (elini yıkamak, tuvaleti sağlıklı bir şekilde kullanmak, yardımsız giyinmek-soyunmak gibi) çocuğun bedensel sağlığına önemli faydalar kazandıracaktır. Bundan dolayı insanların hayatları boyunca onlara birçok faydası olacak bu hijyen davranışlarını okul öncesi eğitiminde kazanmaları bu çağdaki çocuklardan beklenen önemli bir davranıştır (Güler ve Kubilay, 2004). Bu dönemde aceleci ve sabırsız olan çocukların ellerini yeterince yıkamalarını sağlamak için, 15 saniyelik şarkı ya da şiir eşliğinde ellerini yıkayabileceklerini ortamlar oluşturulmalıdır (Balaban, 2011).

Literatür incelendiğinde okul sağlığı ve hijyen eğitimi konularında yapılan çalışmaların daha çok öğrencilerin sağlık bilgi düzeylerinin ve sağlık davranışlarının belirlenmesine odaklandığı görülmektedir. Okullarda kişisel hijyen ile ilgili yapılan araştırmalarda öğrenciler arasında doğru el yıkama oranının düşük olduğu, okulun fiziki ortamının temizliğe uygun hale getirilmesinin gerekliliği tespit edilmiştir (Yiğit, 2010).

(Çetiner, 2010) Gıda güvenliği ile doğrudan ilişik olan kişisel hijyen üzerine yaptığı araştırmasında bekarlar evlilere, kentsel alanda yaşayanlar kırsal alanda yaşayanlara göre daha duyarlı oldukları; öğrenim, meslek, gelir seviyeleri ve ebeveyn öğrenim düzeylerinin hijyen tutumlarıyla istatistiksel olarak ilişkili olmadığını saptamıştır.

(Balaban, 2011), Hindistan'da kırsal bölgede yaşayan ve okula giden 6- 14 yaş grubu çocuklar arasında çocuktan çocuğa hijyen eğitimi konusunda 118 çocukla yapılan çalışmada, çocuktan çocuğa eğitim yaklaşımının kullanıldığını, çocuklar üzerinde çocuktan çocuğa hijyen eğitimi yaşam becerileri konusunda davranış değişikliği üzerinde etkili bir sonuç verdiğini aktarmıştır.

Materyal ve Yöntem

Bu çalışma, ilkökul ve orta okul fen programlarında yer alan hijyen konusunda öğrenci-veli düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesini amaçlamaktadır.

Bu araştırmada ana amaca ulaşabilmek için aşağıdaki alt amaçların gerçekleştirilmesi sağlanmıştır;

a- Velilerin hijyen ve temizlik konusunda velisi oldukları öğrencilere karşı tutumları hangi düzeydedir?

b- öğrencilerin hijyen ve temizlik konusunda ilgi ve tutumları hangi düzeydedir?

c- öğrencilerin temizlik ve hijyen konusunda akademik başarı performansları hangi düzeydedir?

Araştırmanın evrenini Kars İli Merkezinde yer alan ilköğretim okulları ve bu okullarda okumakta olan ğrenci ve ğrenci velileri oluşturmaktadır. Örneklem olarak ilköğretim okullarından 245 ğrenci random (gelişigüzel) olarak seçilmiş ve bu öğrencilerin 240 tanesinin velileri de örneklem kapsamına dahil edilmiştir.

Bu araştırma; Kars İlindeki 4 ilkokul 3 ortaokul, bu okullarda okumakta olan 240 ğrenci velisi ve 245 ğrenci ile sınırlı tutulmuştur. Ayrıca alışma içerik bakımından da temizlik ve hijyen konusu ile sınırlıdır. Bu araştırmanın gerçekleştirilmesi için öncelikle uzman görüşü alınarak velilere 50 soruluk bir tutum leği düzenlenmiştir. Daha sonra bu ölçeğin faktör analizi yapılmış 3 boyutlu bir ölçek haline getirilmiştir. Toplam 33 maddeden oluşan nihai ölçek bu aşamadan sonraki değerlendirmelere esas olarak alınmıştır.

Yapılan analizler sonucunda ölçek üç alt faktörden oluşmuştur. Birinci faktörde 15 madde, ikinci faktörde 9 madde, nc faktörde ise 9 maddenin yer aldığı grlmştir. Tabloda da görüleceği üzere her bir maddenin faktör yük değerleri 0,406 ile 0,861 arasında değişmektedir. Faktör analizi sonucunda elde edilen sonuçlarda varyans oranları ne kadar yüksek ise faktör yapısı da o aranda yüksektir (Büyüköztürk, 2010). Geliştirilen ölçeğin faktör sonuçlarına göre % 86.2 olasılıkla st düzey güvenirlik vardır.

Analiz sonucunda birinci faktörün güvenirlik katsayısı %86.9 ikinci faktörün güvenirlik katsayısı %83.1 nc faktörün güvenirlik katsayısı % 77.9 olasılıklarla her üç faktörde de st düzey güvenirlik vardır.

Güvenirlik istatistiği		
Ölçeğin adı	Cronbach's Alpha	Madde sayısı
Veli tutum leği	,862	33
1. Faktör	,869	15
2. Faktör	,831	9
3. Faktör	,779	9

İkinci aşamada ise öğrencilere veli anketi esas kabul edilmek üzere aynı içeriğe bağlı kalınıp uzman görüşü alınarak 50 soruluk bir tutum ölçeği uygulanmış ve ilk kez düzenlenen bu ölçeğe ilişkin faktör analizi yapılarak 26 soruluk nihai ölçek haline getirilmiş ve istatistik değerlendirmelerde bu ölçek dikkate alınmıştır

Anketin faktör analizi grafiği incelendiğinde (yapılan analiz sonucunda) bu işlemle tek boyutlu bir yapının ortaya çıktığı görülmüştür. Bu boyutun ölçeğe ilişkin açıkladığı varyans % 52.00 dır.

Bu da ölçeğin tek boyutlu olduğunu göstermektedir. Ölçekte 26 maddenin yer aldığı görülmüştür. Ölçekte bulunan her bir maddenin faktör yük değerleri 0,493 ile 0,742 arasında değişmektedir. Faktör analizi sonucunda elde edilen sonuçlarda varyans oranları ne kadar yüksek ise faktör yapısı da o aranda yüksektir (Büyüköztürk, 2010). Geliştirilen ölçeğin faktör sonuçlarına göre % 92.5 olasılıkla üst düzey güvenilirlik sonucuna varılmıştır.

Güvenirlilik İstatistiği		
Ölçek	Cronbach's Alpha	Madde Sayısı
1. <i>Faktör</i>	,925	26

Son aşamada öğrencilere başarı testi uygulanmıştır. Uzman görüşleri alınarak hazırlanan 32 soruluk başarı testi ile öğrencilerin hem tutumları hem de akademik başarı performansları ölçülmüştür.

Araştırmada verilerin analiz SPSS-18 İstatistik Paket Programı kullanılarak yapılmıştır. Öncelikle yapılan her tutum ölçeği için demografik özelliklerin frekans ve yüzde değerleri hesaplanmıştır.

Diğer bir istatistiksel değerlendirme ise demografik özellikler ile tutum ölçeklerinden elde edilen skorların ilişkisiz t testleri ve istatistik analizlerinden oluşmaktadır. Bu aşamada demografik özelliklere bağlı olarak tutum ölçeklerinden elde edilen toplam puanların anlamlı farklılık oluşturup oluşturmadığı belirlenmiştir.

Farklı bir ölçüm olarak ise veli tutum ölçeklerinden elde edilen ortalama puanlar ile öğrenci tutum ölçeğinden elde edilen puanların karşılaştırılması gündeme gelmiştir. Yapılan korelasyon hesaplaması ile bu değerlendirme de yapılmış olup veriler bulgular başlığında tablolar halinde sunulmuştur.

Son aşamada ise öğrenci başarı testlerinde elde edilen puanlar ile öğrenci tutum ölçeklerinin korelasyonu hesaplanmış ve elde edilen değerler bulgular kısmında verilmiştir.

Bulgular

Velilerin Demografik Verilerinden Elde Edilen Bulgular

Tablo 1. Araştırmaya Katılan Velilerin Yaş Değişkenlerine İlişkin Veriler

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplam Yüzde
20 ve altı	36	15,0	15,0	15,0
20-30 arası	73	30,4	30,4	45,4
30-40 arası	92	38,3	38,3	83,8
40 ve üstü	39	16,3	16,3	100,0
Toplam	240	100,0	100,0	

Araştırma kapsamında yer alan velilerin % 15,0' i 20 yaş ve altında yaş grubuna sahip olan velilerdir. 20-30 yaş aralığındaki velilerin oranı % 30,4 olurken 30-40 yaş aralığındaki velilerin dağılımı % 38,3 oranında seyretmiştir. % 16,3'lük oran ise 40 yaş ve üstü yaşa sahip velileri temsil etmektedir.

Tablo 2. Araştırmaya Katılan Velilerin Cinsiyet Değişkenlerine İlişkin Veriler

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplam Yüzde
Bayan	173	72,1	72,1	72,1
Bay	67	27,9	27,9	100,0
Toplam	240	100,0	100,0	

Araştırma kapsamında yer alan velilerin % 72,1' i bayan veliler gurubuna sahip olan velilerdir. Araştırma kapsamında yer alan velilerin % 27,9'u bay veliler gurubuna sahip olan velilerdir.

Tablo 3. Araştırmaya Katılan Velilerin Çocuk Sayısına İlişkin Veriler

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplam Yüzde
bir çocuk	28	11,7	11,7	11,7
iki çocuk	99	41,3	41,3	52,9
üç çocuk	69	28,8	28,8	81,7
dört ve üstü çocuk	44	18,2	18,2	100,0
Toplam	240	100,0	100,0	

Araştırma kapsamında yer alan velilerin % 11,7'si 1 çocuk sahibi veliler gurubuna sahip olan velilerdir. Araştırma kapsamında yer alan velilerin % 41,3'ü 2 çocuk sahibi veliler gurubuna sahip olan velilerdir.. Araştırma kapsamında yer alan velilerin % 28,8'i 3 çocuk

sahibi veliler gurubuna sahip olan velilerdir.. Araştırma kapsamında yer alan velilerin % 18,2'si 4 çocuk ve üstü çocuk sahibi veliler gurubuna sahip olan velilerdir.

Tablo 4. Araştırmaya Katılan Velilerin Eğitim Düzeyine İlişkin Veriler

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplam Yüzde
ilkokul	115	47,9	47,9	47,9
ortaokul	42	17,5	17,5	65,4
lise	47	19,6	19,6	85,0
üniversite	36	15,0	15,0	100,0
Total	240	100,0	100,0	

Araştırma kapsamında yer alan velilerin % 47,9'u ilkokul seviyesi eğitim seviyesi gurubuna sahip olan velilerdir. Araştırma kapsamında yer alan velilerin % 17,5'i ortaokul seviyesinde eğitim seviyesi gurubuna sahip olan velilerdir. Araştırma kapsamında yer alan velilerin % 19,6'ı lise seviyesi eğitim seviyesi gurubuna sahip olan velilerdir. Araştırma kapsamında yer alan velilerin % 15,0'i üniversite seviyesi eğitim seviyesi gurubuna sahip olan velilerdir.

Tablo 5. Araştırmaya Katılan Velilerin Aylık Gelir Düzeyine İlişkin Veriler

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplam Yüzde
1000 ve altı	108	45,0	45,0	45,0
1000-3000	93	38,8	38,8	83,8
3000-5000	36	15,0	15,0	98,8
5000-ve üstü	3	1,2	1,2	100,0
Total	240	100,0	100,0	

Araştırma kapsamında yer alan velilerin % 45,0'i 1000 tl ve altı gelir seviyesi gurubuna sahip olan velilerdir. Araştırma kapsamında yer alan velilerin 38,8'i 1000-3000 tl gelir seviyesi gurubuna sahip olan velilerdir. Araştırma kapsamında yer alan velilerin % 15,0'i 3000-5000 tl gelir seviyesi gurubuna sahip olan velilerdir. Araştırma kapsamında yer alan velilerin % 1,2'i 5000 tl ve üstü gelir aralığına sahip verilerdir.

Velilerin Anket Puanları ile Demografik Verilerinin Karşılaştırılmasından Elde Edilen Bulgular

Tablo 6. Velilerin Yaş Değişkeni ve Tutum Puan (Anova) Verileri

Varyansın kaynağı	Kareler toplamı	sd	Kareler ortalaması	F	p	Fark
Gruplararası	2611,846	3	870,615	2,706	,046	20 ve altı ile 30-40 arası
Grup içi	75925,337	236	321,718			
toplam	78537,183	239				

Velilerin yaş değişkenleri ile veli anketlerinden elde edilen tutum puanları arasında yapılan varyans analizi sonuçları değerlendirildiğinde 20 yaş ve altındaki veliler ile 30-40 yaş arasındaki velilerin verdiği cevaplar arasında anlamlı bir fark elde edilmiştir. 30-40 Yaş arası velilerin ortalama puanları daha yüksek olduğu için bu değer 30-40 yaş aralığındaki velilerin lehinedir.

Tablo 7. Velilerin Cinsiyet Değişkeni ve Tutum Puan (t testi) Verileri

Cinsiyet	N	$\bar{X}$	S	sd	t	p
Kadın	173	222,72	16,52	238	1,073	,284
Erkek	67	219,92	21,74			

Velilerin cinsiyet değişkenleri ile anket skorları arasındaki t testi ($t:0,05 < 1,073$) sonuçlarına göre istatistiksel hesaplama yapılmış ve anlamlı bir sonuç elde edilememiştir.

Tablo 8. Velilerin Çocuk Sayısı Değişkeni ve Tutum Puan (Anova)Verileri

Varyansın kaynağı	Kareler toplamı	sd	Kareler ortalaması	F	p	Fark
Gruplararası	416,157	4	104,039	,313	,869	yok
Grup içi	78121,027	235	332,430			
Toplam	78537,183	239				

Velilerin çocuk sayısı değişkenleri ile anketlerinden elde edilen puanlar arasında yapılan varyans analizi sonuçları değerlendirildiğinde ($p:0.05 < 0.869$) velilerin verdiği cevaplar arasında anlamlı bir fark elde edilememiştir.

Tablo 9. Velilerin Eğitim Düzeyi Değişkeni ve Tutum Puan (Anova) Verileri

Varyansın kaynağı	Kareler toplamı	sd	Kareler ortalaması	F	p	Fark
Gruplararası	352,396	3	117,465	,355	,786	yok
Grup içi	78184,788	236	331,291			
Toplam	78537,183	239				

Velilerin Eğitim Düzeyi değişkenleri ile anketlerinden elde edilen puanlar arasında yapılan varyans analizi sonuçları değerlendirildiğinde ($p:0.05 < 0.786$) velilerin verdiği cevaplar arasında anlamlı bir fark elde edilememiştir.

Tablo 10. Velilerin Aylık Gelir Düzeyi Değişkeni ve Tutum Puan (Anova) Verileri

Varyansın kaynağı	Kareler toplamı	sd	Kareler ortalaması	F	p	Fark
Gruplararası	2764,128	4	691,032	2,143	,076	yok
Grup içi	75773,055	235	322,439			
Toplam	78537,183	239				

Velilerin Aylık Gelir Düzeyi değişkenleri ile anketlerinden elde edilen puanlar arasında yapılan varyans analizi sonuçları değerlendirildiğinde ($p:0.05 < 0.076$) velilerin verdiği cevaplar arasında anlamlı bir fark elde edilememiştir.

Öğrencilerin Demografik Verilerinden Elde Edilen Bulgular

Tablo 11. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Yaş Değişkenlerine İlişkin Veriler

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplam Yüzde
7 ve altı	12	4,9	4,9	4,9
8 ve 10 arası	134	54,7	54,7	59,6
11 ve 14 arası	92	37,6	37,6	97,1
15 ve üstü	7	2,9	2,9	100,0
Toplam	245	100,0	100,0	

Araştırma kapsamında yer alan öğrencilerin % 4,9'u 7 yaş ve altında yaş gurubuna sahip olan öğrencilerdir. Araştırma kapsamında yer alan öğrencilerin %54,7'si 8-10 yaş gurubuna sahip olan öğrencilerdir. Araştırma kapsamında yer alan velilerin %37,6'sı 11-14

yaş gurubuna sahip olan öğrencilerdir. Araştırma kapsamında yer alan öğrencilerin % 2,9'u 15 yaş ve üstü yaş gurubuna sahip velilerdir.

Tablo 12. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Cinsiyet Değişkenlerine İlişkin Veriler

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplam Yüzde
kız	143	58,4	58,4	58,4
erkek	102	41,6	41,6	100,0
Total	245	100,0	100,0	

Araştırma kapsamında yer alan öğrencilerden % 58,4'ü kız öğrenci gurubuna sahip öğrencilerdir. Araştırma kapsamında yer alan öğrencilerden 41,6'sı erkek öğrenci gurubuna sahip öğrencilerdir.

Tablo 13. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Kardeş Sayısı Değişkenlerine İlişkin Veriler

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplam Yüzde
1	37	15,1	15,1	15,1
2	51	20,8	20,8	35,9
3	58	23,7	23,7	59,6
4 ve üstü	99	40,4	40,4	100,0
Total	245	100,0	100,0	

Araştırma kapsamında yer alan öğrencilerden % 15,1'inin 1 kardeş gurubuna sahip olan öğrencilerdir. Araştırma kapsamında yer alan öğrencilerden % 20,8'i 2 kardeş gurubuna sahip olan öğrencilerdir. Araştırma kapsamında yer alan öğrencilerden %23,7'si 3 kardeş gurubuna sahip öğrencilerdir. Araştırma kapsamında yer alan öğrencilerden % 40,4 'ü 4 kardeş ve üstü kardeş gurubuna sahip olan öğrencilerdir.

Tablo 14. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Sınıf Değişkenlerine İlişkin Veriler

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Toplam Yüzde
2-4 arası	148	60,4	60,4	60,4
5-8 arası	97	39,6	39,6	100,0
Total	245	100,0	100,0	

Araştırma kapsamında yer alan öğrencilerden %60,4'ü 2-4 sınıf gurubuna sahip olan öğrencilerdir. Araştırma kapsamında yer alan öğrencilerden %39,6'sı 5-8 sınıf gurubuna sahip olan öğrencilerdir.

Öğrencilerin Anket Puanları ile Demografik Verilerinin Karşılaştırılmasından Elde Edilen Bulgular

Tablo 15. Öğrencilerin Yaş Değişkeni ve Tutum Puan (Anova) Verileri

Varyansın kaynağı	Kareler toplamı	sd	Kareler ortalaması	F	p	Fark
Gruplararası	641,843	3	213,948	,222	,881	
Grup içi	232681,120	241	965,482			
toplam	233322,963	244				

Öğrencilerin yaş değişkenleri ile anketlerinden elde edilen puanlar arasında yapılan varyans analizi sonuçları değerlendirildiğinde ($p:0.05 < 0.881$) velilerin verdiği cevaplar arasında anlamlı bir fark elde edilememiştir.

Tablo 16. Öğrencilerin Cinsiyet Değişkeni ve Tutum Puan (t testi) Verileri

Cinsiyet	N	$\bar{X}$	S	sd	t	p
Kız	143	209,73	28,063	243	1,769	,078
Erkek	102	202,67	34,257			

Öğrencilerin cinsiyet değişkenleri ile anket skorları arasındaki t testi ($t:0,05 < 1,769$) sonuçlarına göre istatistiksel hesaplama yapılmış ve anlamlı bir sonuç elde edilememiştir.

Tablo 17. Öğrencilerin Kardeş Sayısı ve Tutum Puan (Anova) Verileri

Varyansın kaynağı	Kareler toplamı	sd	Kareler ortalaması	F	p	Fark
Gruplararası	7190,958	3	2396,986	2,555	,056	yok
Grup içi	226132,006	241	938,307			
toplam	233322,963	244				

Öğrencilerin kardeş sayısı değişkenleri ile anketlerinden elde edilen puanlar arasında yapılan varyans analizi sonuçları değerlendirildiğinde ($p:0.05 < 0.056$) velilerin verdiği cevaplar arasında anlamlı bir fark elde edilememiştir.

Tablo 18. Öğrencilerin Sınıfları ve Tutum Puan (Anova) Verileri

Varyansın kaynağı	Kareler toplamı	sd	Kareler ortalaması	F	p	Fark
Gruplararası	594,856	2	297,428	,309	,734	yok
Grup içi	232728,107	242	961,686			
Toplam	233322,963	244				

Öğrencilerin sınıfları değişkenleri ile anketlerinden elde edilen puanlar arasında yapılan varyans analizi sonuçları değerlendirildiğinde ($p:0.05 < 0.734$) velilerin verdiği cevaplar arasında anlamlı bir fark elde edilememiştir.

Tablo 19. Öğrenci Anketleri İle Veli Anketlerinin elde edilen tutum Puanlarının Karşılaştırması

Korelasyonu			
		Ortalama-1	Ortalama-2
Ortalama-1	Pearson Korelasyon	1	,035
	Anlamlılık (2-tailed)		,586
	Toplam	240	240
Ortalama-2	Pearson Korelasyon	,035	1
	Anlamlılık (2-tailed)	,586	
	Toplam	240	245

Öğrencilere ilişkin tutum ölçekleri ile velilerin tutum ölçeklerinin karşılaştırılmasında yapılan Pearson Korelasyonu ($ort:0.05 < 0.586$) hesaplamasında anlamlı bir ilişki kaydedilememiştir.

Tablo 20. Öğrencilerin Tutum Ölçekleri ile Başarı Testlerinin Korelasyon Verileri

Korelasyonu			
		Toplam	Ortalama-2
Toplam	Pearson Korelasyon	1	,123
	Anlamlılık (2-tailed)		,055
	Toplam	249	245
Ortalama-2	Pearson Korelasyon	,123	1
	Anlamlılık (2-tailed)	,055	
	Toplam	245	245

Öğrencilerin tutum ölçekleri ile başarı testleri arasında yapılan Pearson Korelasyonunda ($0.05 < 0.055$) da anlamlı bir ilişkinin varlığı gözlenmemiştir. Bu durum Öğrencilerin başarı puanları ile tutum puanları arasında pozitif bir ilişki beklenmesine rağmen anlamlı bir ilişkinin gözlemlenmemiş olması uygulama ve teorik bilgilerin tutarsızlığını sergilemektedir

Tartışma ve Sonuçlar

1. Araştırmaya katılan velilerin en yoğun olduğu yaş aralığı 30-40 yaş arasındadır. Bunu takip ederek 20-30 yaş aralığındaki velilerin varlığı % 35 oranı ile ikinci sırada yer almaktadır. Bu durum velilerin yeni gelişmeleri yaşayan ve takip eden bir yaş aralığında olması şeklinde algılanabilmektedir. Diğer yandan 20 yaş ve altında araştırmaya katılan veliler anne-baba sorumluluğunun düşük düzeyde seyrettiğinin bir göstergesi olarak açıklanmaktadır.

2. Araştırmaya katılan velilerin cinsiyet değişkenine ilişkin verilere bakıldığında büyük çoğunluğunun bayan velilerden oluştuğu bay velilerin araştırmaya katılan velilerin % 10'u oluşturdukları görülmüştür. Bu durumda bayan velilerin çocuklarının okul işleriyle daha fazla ilgilendikleri düşünülmektedir.

3. Araştırmaya katılan velilerin çocuk sayılarına ilişkin verilere bakıldığında 2 çocuk sahibi olan ailelerin yoğun olduğu görülmektedir. Bunu % 20 ile 3 çocuklu aileler takip etmektedir. 4 ve üstü çocuklu aileler ise beklendiği üzere en az yüzdeye sahiptir.

4. Araştırmaya katılan velilerin eğitim düzeyleri incelendiğinde ilkökul seviyesinde yoğun oldukları, lise ve altı eğitim seviyesinde bulunan velilerin eğitim seviyesi toplam yüzdenin %81,3 ünü oluşturmakta, üniversite düzeyinin ise % 18,8 olduğu gözlenmiştir.

5. Araştırmaya katılan velilerin gelir düzeylerinin 1000 TL ve altı gelir düzeyinde yoğunlaştığı gözlenmektedir. Bunu %32,5 ile 1000-3000 TL gelir seviyesi takip etmektedir. 5000 TL ve üzeri gelir seviyesine sahip olan velilerin %1,3 ile çok düşük oranda oldukları değerlendirilmektedir.

6. Velilerin yaş değişkeni ve tutum puanları arasındaki istatistiksel değerlendirmeye bakıldığında 20 ve altı ile 30-40 yaş arası velilerin verdikleri cevaplar arasında anlamlı ($p:0,05 > 0,046$) fark gözlenmiştir.

7. Velilerin cinsiyet değişkeni ile tutum ölçeklerinden elde edilen puanların t testi ($t:0,05 < 1,073$) sonuçlarına göre anlamlı bir fark elde edilmemiş olması velilerin bayan ya da erkek olma durumları temizlik ve hijyen konusundaki tutumlarına etkisinin olmadığını açıkça ortaya koymaktadır.

8. Velilerin çocuk sayısı değişkeni ile tutum ölçeklerinden elde edilen puanların istatistiksel sonuçlarına göre anlamlı bir fark elde edilmemiş olması velinin çocuk sayısı durumlarının tutumlardan elde edilen puanlara etkisini olmadığını açıkça ortaya koymaktadır.

9. Velilerin eğitim düzeyi değişkeni ile tutum ölçeklerinden elde edilen puanların istatistiksel analizi sonuçlarına göre anlamlı bir fark elde edilmemiş olması velilerin eğitim düzeyinin (ilkokul veya üniversite eğitim seviyelerine sahip olmaları) hijyen ve temizlik konusundaki tutumlarına etkisinin olmadığını açıkça ortaya koymaktadır.

10. Velilerin Aylık Gelir düzeyi değişkeni ile tutum ölçeklerinden elde edilen puanların istatistiksel analizi sonuçlarına göre anlamlı bir fark ($p:0,05<0,076$) elde edilmemiş olması velilerin aylık gelir durumlarının hijyen ve temizlik konusundaki tutumlarına etkisinin olmadığını açıkça ortaya koymaktadır.

11. Araştırmaya katılan öğrencilerin yaş değişken verileri incelendiğinde öğrencilerin en yoğun olduğu yaş aralığı 8-10 yaş arasındadır. Bunu 11-14 yaş aralığındaki öğrencilerin varlığı % 37,6 oranı ile ikinci olarak takip etmektedir. 15 ve üstü yaş, üstünde araştırmaya katılan öğrencilerin % 2,9 ile en düşük yüzdeye sahip oldukları görülmüştür.

12. Araştırmaya katılan öğrencilerin cinsiyet değişkenlerine bakıldığında kız öğrencilerin % 58,8 ile çoğunlukta oldukları erkek öğrencilerin ise % 41,6 toplam yüzdelerlik puan oranları ile araştırmaya katıldıkları görülmüştür.

13. Araştırmaya katılan öğrencilerin kardeş sayısı değişkenleri ölçeklerine bakıldığında en yoğun olduğu aralık % 40,4 ile 4 ve üstü kardeş sayısına sahip öğrenciler; bunu % 23,7 ile 3 kardeşe sahip öğrenciler takip etmektedir. Bu durum öğrencilerin kalabalık bir ailede büyüdüklerini göstermektedir.

14. araştırmaya katılan öğrencilerin sınıf değişken ölçekleri incelendiğinde % 60.4 ile 2-4 sınıf arasının en yoğun olduğu, bunu % 39,6 ile 5-8. Sınıfların takip ettiği görülmüştür. Bu durum araştırmaya katılan öğrencilerin çoğunluğunun ilkokul seviyesine sahip öğrencilerden oluştuğu gözlenmiştir.

Bu durum öğrencilerin % 60'ının bulunduğu ortamın temizlik ve hijyen durumunu sağlamaya çalışırken ailelerin diğer fertlerinden yardım alma durumunda kalacakları şeklinde düşünülmektedir.

15. Öğrencilerin yaş değişkeni ile tutum ölçeklerinden elde edilen tutum puanlarının istatistiksel sonuçlarına göre anlamlı bir fark ($p:0,05<0,886$) elde edilmemiş olması öğrencilerin yaş durumlarının hijyen ve temizlik konusundaki tutumlarına etkisinin olmadığını açıkça ortaya koymaktadır.

16. Öğrencilerin cinsiyet değişkeni ile tutum ölçeklerinden elde edilen tutum puanların t testi ($t:0,05 < 1,769$) sonuçlarına göre anlamlı bir fark elde edilmemiş olması öğrencilerin kız yada erkek olma durumlarının hijyen ve temizlik konusundaki tutumlarına etkisinin olmadığını açıkça ortaya koymaktadır.

17. Öğrencilerin kardeş sayısı değişkeni ile tutum ölçeklerinden elde edilen puanların istatistiksel analizi sonuçlarına göre anlamlı bir fark elde edilmemiş olması öğrencilerin kardeş sayısı durumlarının hijyen ve temizlik konusundaki tutumlarına etkisinin olmadığını açıkça ortaya koymaktadır.

18. Araştırmaya katılan öğrencilerin buldukları sınıf seviyesi değişkeni ile tutum ölçeklerinden elde edilen puanların istatistiksel analizi değerlendirme sonuçlarına göre anlamlı bir fark elde edilmemiş olması öğrencilerin buldukları sınıf seviyesi durumlarının hijyen ve temizlik konusundaki tutumlarına etkisinin olmadığını açıkça ortaya koymaktadır.

19. Araştırmaya katılan, öğrencilerin tutum ölçekleri ile veli tutum ölçekleri karşılaştırılmasından elde edilen puanların Pearson Korelasyonu istatistiksel analizi sonuçlarına göre anlamlı bir ilişki elde edilmemiş ($ort:0,05 < 0,586$) olması öğrencilerin ve velilerin temizlik ve hijyen konusundaki tutumları arasında bir farklılık olmadığını açıkça ortaya koymaktadır. Veliler ve öğrenciler temizlik ve hijyen konusunda benzer tutumlar sergiledikleri düşünülmektedir.

20. Araştırmaya katılan öğrencilerin tutum ölçekleri ile başarı testleri arasında Pearson Korelasyonu istatistiksel analizi sonuçlarına göre anlamlı bir ilişki elde edilmemiş olması Öğrencilerin tutumlarının başarı testlerinden elde edilen puanlara etkisinin ($ort:0,05 < 0,055$) olmadığını ortaya koymaktadır.

Bu durum temizlik ve hijyen konusundaki uygulanan başarı testinde başarılı öğrencilerin, sergiledikleri tutumlarda başarılı oldukları şeklinde algılanmamaktadır.

7. KAYNAKLAR

Arat, A., (2013), Yatılı İlköğretim Bölge Okulu II. Kademe Öğrencilerinin Kişisel Hijyen Uygulamaları, Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, S. 1-4, 12-15, 17-18, 20-23, 40.

Balaban, M., (2011), Okul Öncesi Dönemde Hijyen Alışkanlığı Kazandırma Eğitim Programının Çocukların Hijyen Davranışlarına Etkisinin İncelenmesi, Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi, Bolu, S. 21-26.

Büyüköztürk, Ş. ,(2002), Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı, Pegem Akademi Yayıncılık 7. Baskı, Ankara, s.169.

Çetiner, H. , (2014), Yiyecek Ve İçecek İşletmelerinde Hijyen, Sanitasyon Ve Personelin Hijyen Kurallarına İlişkin Davranışlarında Eğitim Faktörü, Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, S. 30, 31, 59-62.

Güler, G. , Kubilay, G. , Bir İlköğretim Okulu Öğrencilerinin Fiziksel Bakım Sorunlarının Belirlenmesi, C.Ü. Tıp Fak Derg. , S. 61.

- Soydaş, E. Ö., (2007), Okul Çocuklarına Hijyen Alışkanlığı Kazandırma, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, S.7, 9,11-15.
- Soysal, A. , Giray, H. , Şevken, S. , (2007), İzmir Kemalpaşa İlçesindeki İlköğretim Okullarının Çevre Sağlığı Açısından Değerlendirilmesi, TAFPrev Med Bull, İzmir, S. 386.
- Yiğit, Y., (2010), Kırşehir İlindeki İlköğretim Okullarında Çalışan Temizlik Personelinin Kişisel Hijyen Bilgileri ve Uygulamaları, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, S. 2, 4, 6-7.